

L' ART DEL PAGÈS

SECCIÓ DOCTRINAL, AGRONÓMICA Y BIBLIOGRÀFICA.

La Filoxera.

En vista de la gran extensió que ha prés ja en nostra província la invasió filoxèrica, y dels incalculables perjudicis que á la mateixa província deurá causar, si no 's logra aturar sa devastadora marxa, crech una obligació de patriotisme que totas las personas que per sos coneixements, ó simples aficions sisquera, pugan ferho en major ó menor escala, contribuheixen ab sas notícias á il·lustrar la opinió dels culliters respecte á la conducta que deuen seguir davant d' una plaga que aménassa reduhir á no res un ram en que tans milers de families ne fian sa subsistencia.

Perqué 'l problema que inclou l' assumpto que m' ha posat en la ma la ploma, es gravíssim, de consecuencias que assombra 'l pensarhi tant sols; puig basta considerar que en nostra sola província 's calcula en una quantitat que no baixa de dotze milions de duros l' import anyal actual de la cullita del ví, pera deduhir lo que deuria succehir lo dia en que desaparegués de la circulació una massa tan grossa de diner, privant á la industria del gran consum que de sos productes se fa en lo mateix país: al comers, de tant principal part dels articles que pera exercirli li serveixen; y fins á la propietat urbana, dels milers de families que 's veurien precisadas á rebaixar sos gastos, y las, no menos, á quinas no quedaria altre remey que emigrar.

Perqué, desgraciadament també, las condicions de nostra

provincia son tals, que, en sa inmensa majoría, es impossible de tota impossibilitat, substituhir per altre cultiu lo de la vinya, que, com ja molt avans d' ara s' ha dit, apareix ser lo destinat per lo Creador pera 'ls terrenos pobres y de mala qualitat.

Partint d' aquest principi, donchs, sens cap mena de pretensió, que en ma senzilla qualitat de culliter mal cuadraria, y deslligat de tot compromís d' interes particular ni d' escola, puig, ni directa ni indirectament, tinch cap participació en la expendició de insecticidas, ni en cap negoci de ceps americans; ni estich per cap estil lligat ab los mestres que, en nostre país y en l' extranjer, sostenen aquestas ó aquellas opinions, vinch tant sols á comunicar á mos companys lo que mon interès de aytal culliter m' ha fet cercar en las publicacions especials que de la filoxera s' ocupan; mes solzament á lo darrerament observat, ó sia, á lo que verament constituheix l' estat de la cuestió avuy dia.

Conformes, com dech suposar que tots mos companys estarán, en las consideracions dalt consignadas respecte á la gravetat de las consecuencias que deuría produhir la destrucció de nostres vinyats, aném á veurer si hi ha modo de deslliurarse en absolut de la invasió; si 's pot, al menos, detenirla y retardarla; y si, verificada la invasió total d' una hisenda ó comarca, queda encara algun medi pera evitar la pérdua total de son vinyat.

Respecte de lo primer, sensible es tenir que regoneixer que, donada la extremada petitesa del insecte y sa prodigiosa multiplicació, no sols los vents serveixen pera transportarlo d' un punt al altre, sino que la facilitat de comunicacions establerta, las imprudencias d' uns y 'ls descuyts d' altres, son altres tants medis que poden produhir la infecció, y es per lo tant impossible en absolut impedir la invasió.

L' Argelia francesa, malgrat sa incomunicació ab Europa per medi del mar llatí, mercé á la cobdicia dels venedors de ceps americans ó á la imprudencia d' algun culliter ó culliters, ha vist introduhirse la filoxera en sos vinyats, y lo mateix havia succehit avans en Sicilia.

¿Es possible al ménos detenir y retardar la invasió? Decididament sí; y ho comproba be l' exemple de lo succehit en alguns punts de la mateixa Fransa, en Italia y, sobre tot, en

Suïssa y Austria, ahont ha sigut més enérgica y previsor a l'autoritat, y més ilustrada y pensadora la gran massa del país vinyater.

En l'informe que la Comissió superior de defensa de la primera de dites nacions, darrerament dirigia al ministre del ram, sobre l'estat de la gran cuestió que 'ns ocupa, després de ressenyar los treballs fets en totes las nacions avans citadas, diu que «ab la bona organisació del servey y 'l bon esperit dels pobles *se pot tenir, sino una seguretat complerta, sérias garantias pera la conservació dels vinyats*; que á tot arreu ahont han sigut presas enérgicas midas administrativas y per los pobles secundadas, s'ha demostrat que 's pot defensar y sostenir la vinya, s'ha deturat la marxa de la invasió; que en lo departament dels Alps marítims, la energia d'un home, M. Lougier, apoyada per las poblacions, després de 7 anys que fa que 's presentá allí la filoxera, no te més que 7 hectáreas destruhidas, y 287 que están invadidas y tractadas ó medicadas, presentan molt bon aspecte y donan cullitas; que en las tacas que 's presentaren en Beaumont, en lo Gatinois, que inspiravan gran cuydado, *lo tractament d'extinció s'hi ha aplicat ab un éxit complert*; que en Suïssa fa 10 anys que 's feu també, y mitjansant un sacrifici, relativament mínim, salvant de la ruina un vinyat que produheix molts milions al any; que en Italia, en Port-Maurice y 'l Milanesat, los tractaments han donat los mellors resultats, ab la bona disposició també del país, mes que allá hont, com en la part del mitjdia de la mateixa Italia y en diferents punts de Fransa, los culliters han ocultat la existencia del mal en son principi, y s'han oposat á las midas que son necessarias pera aturar la invasió, la ruina s'ha fet general y complerta.»

¿Qué deu fer, donchs, en vista de semblants datos, nostre país, si 's vol mostrar digne del nom de práctic y previsor que se li dona?

Reunirse en sindicats los culliters de las respectivas comarcas, á fi de que ab lo producte d'un petit sacrifici que s'imposin per hectárea, los que no estiguin encara invadits, puguin establir una activa vigilancia sobre sos vinyats pera poder descobrir qualsevulla invasió, aixís que tinga lloch; y 'ls que estigan ja invadits extirpar los focos que 's presentin, indemnisant immediatament al propietari, sens perjudici de reclamar après los sindicats la indemnisació oficial, que sempre retardaria las operacions.

(Se continuará.)

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRÍCOLAS.

América y España —(De nostre estimat colega *La Renaixensa*.)

D'una carta d'un paysà nostre que s' troba á Valparaíso, reproduhim las següents atinadas consideracions sobre l' estat deplorable d' España:

«Celebro y aplaudeixo la campanya empresa per LA RENAIXENSA contra aqueixos homes de Madrid y sas teorías que es necessari estar cego ó que l' interés los domini pera no veure l' abim en lo qual van á enfonzar á tota la España.

Xile 'ns dona l' exemple. Fa vint anys que 'ls blats y coures valian lo doble preu del actual. Cargaments d' un y altre article sortian tots los dias en cambi de tota classe de manufacturas que arribaban d' Europa.

Essent los preus bons, arribava la exportació á pagar la importació. Los xilenos se posaren á dormir de panxa al sol, cuydant no més que de produhir blat y extreure lo coure de las entranyas de la terra. Ningú 's preocupá de la industria; ningú ha fet cás de que tenint bon cánem á casa portin tots los anys mils y mils de sachs per valor de 8 ó 900,000 pessos; en fi, que no 's coneix cap industria, fora de las grans fábricas de cervesa.

¿Pero qué ha succehit? Que altres han produhit blats y coures més barats que Xile, y hara 'ns trobém que la exportació no arriba á pagar la importació: com que aquí no 's fabrica res, tot ve de Europa, s' ha de pagar y per lo tant ha desaparegut tot l' or y la plata, veyentse 'l Govern xileno obligat, pera que no surtis del país la plata senzilla que tant necessaria es pera las tranzaccions diarias, á fabricar moneda falsa, es á dir, meytat plata y meytat coure.

Donchs lo mateix camí seguirá España. Los vinicultors, s' adormirán refiats, morirá la industria, tothom cullirá vi, y ab tot, si aquí volém comprar una ampolla de Jerez, la tenim de comprar á una casa inglesa, porque 'ls vinicultors no han estudiat lo modo d' exportar sos productes; es necessari que 'ls extranjeros vagin á comprálosi á casa seva.

Donchs be, sápigán los espanyols que 'l día que estigui obert l' istme de Panamá, aixis com los Estats-Units innundan ab sos productes agricolas á tota Europa, California innundará de son vi á la mateixa España, sense que hi hagi qui li fassi la competencia, y 's trobará nostra España lligada ab los tractats de comers que te celebrats, sense poder exportar sos vins, y en cambi importarán á ella tots los productes de la industria.»

Ensenyansa agrícola.—Se diu que aquest mes comensarán en todas las capitales, las conferencias agrícolas. Aquestas conferencias deurán tindre un carácter essencialment práctic y acomodat á las condiciones de cada región, deviente encarregar als mestres que donguin la ensenyansa en los districtes rurals, á fi de estimular la asistencia dels pagesos.

Estadística de vins.—Segons los datos oficiales del Ministerio de Agricultura de Italia la cullita de vi en 1885 s' ha elevat á la cantitat de 22.692,100 hectólitros, recolectats en las diferentes comarcas en la proporció següent:

Sicília, 5.106,000 hectòlitros. — Adriàtic meridional, 3.776,400. — Piamonte, 3.233,800. — Mediterrani meridional, 2.360,100 — Emilia, 1.899,000. — Toscana, 1.732,400. — Marcas y Umbria, 1.403,600 — Lombardia, 1.386,300. — Venècia, 716,700. — Lacio, 420,700. — Cerdeña, 338,300. — Liguria, 335, 800.

Hi ha que tenir present que la producció mitja anyal se calcula en Italia de 34.600,000 hectòlitros, y que la xifra de 22.699,100 pera lo any 1885 representa una disminució de cullita d' uns 12 millions de hectòlitros

En quant á la qualitat del producte, la administració italiana calcula que hi ha un 34 per 100 de vi molt bo, 51 per 100 bo, y 15 per 100 de classe mitjana, encara que es sapigut que en certes regions lo vi recolectat ha resultat esser molt dolent.

En Fransa, la cullita de vins en 1885 se calcula esser de 28.536,151 hectòlitros ó sia 6.244,575 hectòlitros menos que en 1884, degut principalment als grans estragos de la Filoxera y del Mildiu, especialment en los departaments meridionals.

Filoxera.—En lo departament de Tarn-et-Garonne (Fransa), s' ha registrat un cas de desaparició espontànea de la filoxera, que ve ressenyat en la següent comunicació dirigida al director del diari *La Dépêche*, de Toulouse.

«He comprovat—diu lo comunicant—fa vuit dias, en la propietat de Mr. Espinane, en Brial, poble de Bressols, un fet que pot esser de utilitat per vostres subscriptors.

Una vinya vella atacada per la filoxera desde quatre anys enrera, havia seguit la marxa de totes las vinyas victimas d' aquell insecte. Las arrels habian anat desapareixent; l' any darrer no havian tret sino brots de poch centímetros, ab pampols raquitichs. Lo propietari, abatut per la desgracia, no someté la vinya á cap tractament: fins la deixá sens cap adop

Aquest any, la vinya ja abandonada, ha rebrotat ab vigor, trayent sarmaments de set pams y mitj de llargada ab abundants rahims: y las fullas ofereixen un hermós color vert.

Durará aixó? Ho ignoro, pero es un fet digne d' estudiarse.

Dech afegir que 'ls ceps de poch anys que foren atacats al mateix temps que 'ls ceps vells, moriren; notantse que morian tant mes promte com mes joves eran, lo que s' explicaria porque li es mes fácil á la filoxera 'l destruir las arrels senceras que no pas las que s' enfonzan molt. Los ceps americans disseminats en la mateixa vinya que tant filoxerada era no havian pas suferit de la plaga, trobantse coberta de pampols y de rahims.»

MERCATS, FIRAS Y CULLITAS.

Borjas d' Urgell.—Lo Ajuntament d' aquesta Vila ha prés l' acort de que tots los anys se celebri una fira lo cuart diumenje d' Octubre que aquest any tindrà lloch los dias 24, 25 y 26 d' aquest mes.

Cambrils.—Los rahims se han venut molt be; los blanchs se han pagat

à 26 rals lo quintà y 'ls mes inferiors à 23, y los negres se han pagat à 46 rals lo quintà. Se han pagat à tan bons preus, per haber vingut molts compradors de Tarragona y Barcelona ab ganas de fer molts becoys de mistela.

La cullita de garrofes en aquet terme es aquet any molt petita à causa segurament de una gran ventada que feu temps enrrera.

La cullita del oli tampoch se presenta gaire bé, per que si be hi ha bastanta oliva, s'hi posa lo cuquet y totas cauben avans de temps.

Canet de Mar.—Las operacions de la verema s'han portat à cap en aquest terme ab la major felicitat, habentse obtingut un vi d' una qualitat excelent y en gran quantitat. La cullita d' aquest any ha reanimat à nostres pagesos. La de la taronja pera l' any vinent se presenta be.

Cette — Vins.—Bons Mallorca, de 30 à 31 francs; segons, de 27 à 28 —Allicant, 1.ª classe, vell de 50 à 54 ptas ; 2.ª, 48; 3.ª 42.—Aragó, 1.ª classe de 48 à 52; 2.ª; 40.—Valencia, 1.ª classe, nou de 42 à 47; 2.ª, vell, 34; 3.ª, 44 —Vinaroz, 1.ª classe, vell, de 44 à 46 —Catalunya, 1.ª classe, de 35 à 37; 2.ª 32.—Benicarló, 1.ª classe nou, de 35 à 37.

Corsá—Lo 29 del passat Setembre celebrà aquest poble la tan renombrada *fira* de Sant Miquel. De la mateixa manera que 'ls anys anteriors, se vegé la plassa plena de bestiar tant caballar com bovi. Los preus foren mes baixos que 'ls d' antany.

Fontrubi.—En aquesta encontrada ha sigut tan abundant la verema que alguns propietaris s'han vist en apuros pera colocar los mostos que li han donat sos vinyats. Ho celebrém.

Granollers.—Preu à que han siguts venuts 'ls articles qu' à continuació s' expresan

Blat xeixa de 15'00 à 15'75 ptas. cuartera.—Mestall de 11'75 à 11'50 id. id.—Ordi de 7'00 à 7'25 id. id.—Mongetas paretanas de 16'00 à 16'50 id. id.—Id. Ganchets de 19'00 à 20'00 id. id.—Id. Catalanas de 14'50 à 15'00 id. id.—Cigrons de 27'00 à 35'00 id. id.—Blat de moro de 9'25 à 9'75 id. id.—Fabóns de 11'00 à 11'50 id. id.—Fábas de 10'00 à 10'25 id. id.—Vessas de 15'00 à 15'50 id. id.—Patatas del país de 2'50 à 3'00 ptas. quintà.—Id. de montaya de 4'00 à 4'50 id. id.—Cánem en crú de 4'00 à 5'00 id. id.—Id. bregat de 35'00 à 37'00 id. id.—Bestiàr de llana de 1'70 à 1'80 ptas. carnicera.—Vi regular de 3'00 à 40'00 ptas. carga.—Ous de 1'00 à 1'40 ptas. dotzena.—Lo mercat molt petit.

Lleyda.—Diu *Lo Diario*.—De per tot anuncian una complerta paralísació en la venda de vins novells, essent per lo tant anómala la situació dels tenedors d' aquest apreciat caldo, que sino fá gayre despreciaban las demandas que ab tipos molt acceptables los hi feyan, avuy no 'l poden colocar à cap preu.

Tindrán que conformarse d' aquí en avant los propietaris en trauren lo que 'ls corresponga com à productors y deixar al comers la ganancia que de dret li correspón per lo tráfeh que fá ab aquest producte.

Manresa.—En lo Plá de Bages s' están acabant ja las operacions de la verema ab molt bons resultats.

Martorell.—En aquesta comarca ha sigut mes que regular la cullita de rahims essent lo vi resultant d' alguna mes forsa que 'l d' antany.

Reus.—Diu *Lo Somatent*.—Nostre mercat se vegé concorregut de forasters. Se verificaren pocas transaccions, puig domina la calma en la major part d' articles. Los olis han seguit los mateixos preus avisats lo dimars passat. En atmetlla esperansa poca cosa s' hi feu, per seguir desanimats aquestos compradors, pagantse classes bonas de 14 1/4 á 14 1/2 duros lo quintá y de 12 3/4 á 13 1/2 duros classes regulars. Comuna, de 11 1/4 á 11 1/2 duros y mollar encara que la demandada no es molta s' ha animat un poch, fentse fins á 8 3/4 duros lo sach de 50'40 kilos. En avellana poch mes ó menos s' ha fet com l' últim mercat, aixó es, pagantse de 28 pessetas lo sach de 5 arrobas 16 lliuras.

Vi.—La baixa en los vins del any que teniam ja anunciada s' ha acentuat encara més. Los compradors s' han retret casi per complert de modo que lo que sobra son ofertas dels propietaris. Algunas operacions s' han fet sobre 6 1/2 duros a 7 1/2 id. en classes bonas. Los anomenats baix priorat que s' han presentat pera la venda no han tingut aceptació per haver sortit de classe inferior.

En los del camp s' han fet algunas transaccions pagantse de 5 1/2 á 6 duros.

Mistelas blancas sobre 8 1/2 duros y las negras se han pagat de 11 á 12 1/2 duros.

Esperits.—Encabessats ab alguna petita baixa.

Per personas vingudas del Priorat, sabem que durant la tempestat caigué pedra en regular cantitat en los términos de Poboleda, Morera y Scala- Dei, causant danys de alguna consideració.

Ulldecona.—Escriuhen d' aquest poble á *El Diario* de Tortosa, que aquell municipi ha creat un mercat que s' celebrarà 'l divendres de cada setmana, comensant lo dia 22 d' aquest mes.

Valls.—Vi blanch de 1^a, á 18 ptas. carga; de 2^a, á 9; Vi negre de 1^a, á 28; de 2^a, á 16; de 3^a, á 7.—Blat d' Aragó, de 14 á 15'50 ptas. cuartera.—Ordi, de 7'50 á 8.—Monjetas del pinet, de 14 á 16.—Fabons. á 10.—Sagó, á 4'50 cuartera doble.—Farinas: de 1^a, á 17 rals arroba; de 2^a, de 15 á 15'50; de 3^a, de 13 á 13'50.—Oli de oliva, de 12 á 13'50 rals cuartá.—Sabó blanch, á 27 ptas. quintá; groch, á 26; de oliva, á 25; de 2^a, classe, á 23.—Garrofas, á 6'33 ptas. quintá.

Vich.—La fira de Sant Miquel ha sigut poch menos que un mercat concorregut dels ordinaris. Á causa, segons diuen, de que de l' extranger no venen demandas de bestiar, han sigut poquissimas las transaccions fetas, y per lo tant los preus baixos. Las botigas y paradas de la Plassa tamoch han pogut tenir gran despaig. Lo que ha abundat mes que altres ve-

gadas han sigut xarlatans y curaderos que sembla impossible tinguin qui se 'ls escolti y compre los seus específichs

Perque no fos dit que pissava sens pluja la fira de Vich, al vespre y nit nos regalá 'l cel una copiosa ruxada. S' ha serenat ja y la temperatura torna á ser calurosa.

Xexa, 13'50 ptas. cuartera -Forment, 12'75 id.id -Mestall, 10'50 id.id.—Ségol, 10 id. id. —Ordi, 7 id id —Cibada, 6 id id.—Espelta; 5 id. id.—Blatdemoro, 9'50 id id.—Mill, 10 id id.—Fajol, 9 id id.—Fabas, 10'50 id.id.—Llegum, 12'50 id. id —Fasols, 12 id. id.—Ciurons, 14 id. id

Vilafranca del Panadés —Gran agitació 's nota entre los que 's dedican al comerç de vins de classe superior, per haberse obtingut ab gran cantitat en alguns punts d' aquesta comarca. Variant momentáneament los preus, per ser las mes delas operacions fetas en aquestos dies forsosas. N' obstant, los preus de la majoria de las operacions son:

Vi negre, de 29 á 31 ptas. carga —Vi blanch, de 23 á 25 —Vi color pruna, de 20 á 24.

CALENDARI DEL PAGÉS.

OCTUBRE:

Oliverars.—Se cullen las olivas per confitar. També se han de cullir las corcadas, perque si se aguarda á que los cuchs se transformen en papallo-nas, deixen los ous de que surten los cuchs per l' any següent.

Abellas.—Se examinan los ruscos, y si 's troban faltats de mel, se n' hi posa, ó be aixarop.

IMPRESA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, TAPINERÍA 17.—BARCELONA.